

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak je to s odstoupením od spotřebitelských smluv o dodávkách energií

Tímto článkem reaguji na článek Mgr. Tomáše Liškutína s názvem: Vybrané otázky ohledně poskytování dodávek energií dle NOZ[1], který byl nedávno zveřejněn na stránkách www.epravo.cz. Autor v něm došel k závěru, že spotřebitel má podle nového Občanského zákoníku (dále jen NOZ) právo od smlouvy o dodávce energií odstoupit do 14 dnů ode dne počátku dodávání energií (bez nutnosti uvádět důvod a bez jakékoliv sankce) dle § 1829 odst. 1 písm. c) NOZ.

Nutno dodat, že Mgr. Liškutín není s tímto názorem osamocen. Stejný názor byl prezentován i na některých odborných seminářích a v praxi jej dokonce uplatňují i někteří dodavatelé energií. S tímto názorem si však dovolím nesouhlasit a tvrdím, že dle NOZ má spotřebitel v případě spotřebitelské smlouvy o dodávkách energií uzavřené distančním způsobem či mimo obchodní prostory právo od smlouvy odstoupit ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření smlouvy, nikoliv od dne uskutečnění první dodávky (ke lhůtě k odstoupení dle zákona č. [458/2000](#) Sb. energetického zákona viz dále). Tento názor zastávám i přesto, že pro spotřebitele, jejichž zájmy naše organizace hájí, představuje mnou naznačený výklad o něco horší stupeň ochrany, než náhled prezentovaný Mgr. Liškutínem. Odůvodnění tohoto svého názoru se pokusím prezentovat níže.

Úprava v NOZ

NOZ neobsahuje speciální ustanovení týkající se odstoupení od spotřebitelských smluv o dodávce energií. V případě, že je jakákoliv spotřebitelská smlouva kromě zákonných výjimek dle § 1837 NOZ uzavřena distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory podnikatele, je možno od ní odstoupit dle § 1829 NOZ, který dává spotřebiteli právo odstoupit do 14 dnů „od uzavření smlouvy, nebo

a) jde-li o kupní smlouvu, ode dne převzetí zboží nebo

b) jde-li o smlouvu, jejímž předmětem je několik druhů zboží nebo dodání několika částí, ode dne převzetí poslední dodávky zboží, nebo

c) smlouvu, jejímž předmětem je pravidelná opakovaná dodávka zboží, ode dne převzetí první dodávky zboží.“

Zastánci výkladu o právu spotřebitele odstoupit od takové smlouvy o dodávce energií do 14 dnů od zahájení dodávky opírají tento svůj názor o výše uvedené písm. c) a tvrdí, že se v případě smlouvy o dodávkách energií jedná o sjednání pravidelné opakované dodávky zboží. Obvykle argumentují tím, že dle § 497 NOZ platí, že „na ovladatelné přírodní síly, se kterými se obchoduje, se přiměřeně použijí ustanovení o věcech movitých.“ Je však otázkou, zda na základě tohoto obecného ustanovení, které představuje spíše zákonné zakotvení teoretického konceptu nahlížení na energie, lze dospět k závěru, o tom, že smlouva o dodávkách energie je smlouvou o pravidelné dodávce zboží. Dle mého názoru tomu tak není, i když není samozřejmě vyloučeno, že interpretace soudů či příslušných dozorových orgánů může být v budoucnu i jiná. Důvodem tohoto mého názoru je skutečnost, že povaha energie jako movité věci automaticky neznamená její podřazení pod pojem „zboží“, navíc lze mít pochybnosti, zda dodávka energií je dodávkou pravidelnou a opakovanou. Dané ustanovení z hlediska gramatického výkladu proto podle mého názoru nezakládá dostatečný podklad pro závěr o

tom, že smlouva o dodávce energií je smlouvou o pravidelné opakované dodávce zboží. Proto je třeba v souladu s § 2 odst. 2 NOZ interpretovat dané ustanovení tak, aby byl zohledněn úmysl zákonodárce. Ten je podle mého názoru patrný z povahy daného ustanovení jako transpozice evropského spotřebitelského práva.

Směrnice o právech spotřebitelů

Ustanovení §1829 NOZ představuje implementaci Směrnice EP a Rady č. 2011/83/EU o právech spotřebitelů[2]. Tato směrnice sice uvádí v čl. 2 odst. 3, že elektřina, plyn a voda mají být považovány za zboží, nicméně v čl. 9 odst. 2 této směrnice je stanovena lhůta pro odstoupení od smluv uzavřených na dálku nebo smluv uzavřených mimo obchodní prostory bez uvedení důvodu a bez sankcí tak, že „*lhůta pro odstoupení od smlouvy uvedená v odstavci 1 tohoto článku končí po uplynutí 14 dnů*“:

a) v případě smluv o poskytování služeb ode dne uzavření smlouvy;

b) v případě kupních smluv ode dne, kdy spotřebitel nebo jím určená třetí strana (jiná než dopravce) získá zboží do fyzického držení nebo:

i) v případě, že spotřebitel objedná v rámci jedné objednávky několik druhů zboží, které je však dodáváno samostatně, ode dne, kdy spotřebitel nebo jím určená třetí strana (jiná než dopravce) získá do fyzického držení poslední zboží,

ii) v případě dodávky zboží sestávajícího z několika položek nebo částí ode dne, kdy spotřebitel nebo jím určená třetí strana (jiná než dopravce) získá do fyzického držení poslední položku nebo část,

iii) v případě smluv o pravidelné dodávce zboží po stanovenou dobu ode dne, kdy spotřebitel nebo jím určená třetí strana (jiná než dopravce) získá do fyzického držení první zboží;

c) v případě smluv týkajících se dodávek vody, plynu nebo elektřiny, pokud nejsou prodávány v omezeném objemu nebo ve stanoveném množství, tepla z dálkového vytápění nebo digitálního obsahu, který není poskytnut na hmotném nosiči, ode dne, kdy byla uzavřena smlouva.“

Ve Směrnici o právech spotřebitelů je tedy odstoupení od smluv o dodávkách vody, plynu a elektřiny upraveno zvláštním ustanovením vztahujícím se pouze na tento typ smluv, na rozdíl od NOZ. Směrnice tedy zavazuje členské státy přijmout úpravu, dle které bude možno odstoupit od smlouvy o dodávkách energií do 14 dnů ode dne uzavření smlouvy, přičemž směrnice je postavena na principu maximální harmonizace. Členské státy by se tedy od ní neměly při transpozici odchýlit, a to ani ve prospěch spotřebitele[3]. Dle mého názoru tedy český zákonodárce výše uvedený čl. 9 odst. 2 písm. c) směrnice implementoval do první věty § 1829 odst. 1 NOZ, nikoliv tedy do § 1829 odst. 1 písm. c). Pro tento závěr svědčí i fakt, že v nařízení vlády č. [363/2013 Sb.](#), kterým český zákonodárce také transponuje uvedenou evropskou směrnici a stanoví náležitostí vzorového poučení o právu na odstoupení od smluv uzavřených distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory je v bodu 2.3 vzorového poučení uvedeno, že v případě uzavření smluv týkajících se dodávek energií má podnikatel spotřebitele informovat o tom, že pokud spotřebitel požádal, aby dodávky začaly během lhůty pro odstoupení od smlouvy, zaplatí podnikateli částku úměrnou rozsahu poskytnutých služeb do doby odstoupení od smlouvy, a to v porovnání s celkovým rozsahem služeb. Je tedy zřejmé, že zákonodárce počítá s tím, že k zahájení dodávek energií bude pravidelně docházet až po uplynutí lhůty k odstoupení od smlouvy a naopak výjimkou bude situace, kdy spotřebitel o zahájení dodávek před skončením lhůty pro odstoupení výslovně požádá. Toto poučení tak odpovídá § 1834 NOZ, které

se týká služeb. I proto lze úspěšně pochybovat o tom, že smlouvy o dodávkách energií jsou smlouvy o pravidelných opakujících se dodávkách zboží ve smyslu ustanovení § 1829 odst. 1 písm. c) NOZ.

S ohledem na výše uvedené se domnívám, že zřejmým úmyslem zákonodárce vtěleným do normativního textu (byť možná ne úplně šťastně) bylo zakotvit v souladu s evropskou spotřebitelskou legislativou právo spotřebitele na odstoupení od spotřebitelských smluv o dodávkách energií uzavřených distančním způsobem či mimo obvyklé obchodní prostory podnikatele ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření smlouvy, nikoliv ode dne uskutečnění první dodávky.

Energetický zákon

V této souvislosti je také třeba se zabývat ustanovením § 11a odst. 2 energetického zákona[4], který také stanoví lhůtu pro odstoupení od smlouvy uzavřené mimo prostory obvyklé k podnikání držitele licence, ale stanoví ji nijak než zmíněné ustanovení § 1829 NOZ.

V tomto ustanovení je upraveno, že „spotřebitel nebo podnikající fyzická osoba, na kterou se podle věty první vztahuje ustanovení § 57 občanského zákoníku, může od smlouvy, jejímž předmětem je dodávka elektřiny nebo plynu, uzavřené mimo prostory obvyklé k podnikání držitele licence, písemně odstoupit bez uvedení důvodu a bez jakékoliv sankce ve lhůtě do 5 dnů před zahájením dodávky elektřiny nebo plynu. Lhůta k uplatnění práva na odstoupení je zachována, pokud bylo odstoupení od smlouvy písemně odesláno před uplynutím této lhůty.“

Toto ustanovení nebylo v souvislosti s rekonstrukcí novelizováno, což může činit jisté výkladové problémy. Odkaz na § 57 starého Občanského zákoníku lze snadno překlenout pomocí ustanovení § 3029 odst. 1 NOZ a nahradit jej tedy odkazem na § 1829 NOZ, nicméně lhůty k odstoupení jsou v obou zákonech stanoveny odlišně a s tím je třeba se vypořádat. Dle mého názoru zákonodárce na tuto speciální úpravu práva na odstoupení vůbec nepomyslel (ani důvodová zpráva k NOZ o tomto problému nehovoří) a prostě vycházel z povinnosti transponovat do českého právního řádu výše zmíněnou Směrnici o právech spotřebitelů, aniž by si uvědomil, že tato transpozice se může týkat i smluv, které jsou v českém právním řádu upraveny speciálně.

§ 11a odst. 2 energetického zákona se nevztahuje pouze na spotřebitele, ale též na podnikající fyzické osoby, těm tedy konkurence s § 1829 NOZ problém nečiní a na ty se vztahuje pouze § 11a energetického zákona. Stejně tak v případě spotřebitelských smluv uzavřených distančním způsobem problém nenastává, neboť na ty se § 11a energetického zákona nevztahuje, pro ně se aplikuje tedy pouze ustanovení § 1829 NOZ. Problém nastává v případě spotřebitelských smluv uzavíraných mimo obvyklé obchodní prostory, neboť obě ustanovení v takovém případě upravují stejnou situaci. Dle mého názoru by se měla aplikovat lhůta speciálního zákona, kterým je energetický zákon. Nicméně problém je v tom, že obecný předpis, kterým je NOZ, stanoví dodavateli též povinnost informovat spotřebitele o jeho právu odstoupit od smlouvy ve lhůtě 14 dnů od uzavření smlouvy, jak naznačeno výše. Na porušení povinnosti poskytnout spotřebiteli předsmluvní informace o právu na odstoupení je přitom vázán právní následek prodloužení zákonné lhůty pro odstoupení na 1 rok a 14 dnů dle § 1829 odst. 2 NOZ. Proto se praxe zřejmě také z jisté opatrnosti víceméně usnesla na tom, že od spotřebitelských smluv uzavřených mimo obchodní prostory lze aplikovat obě lhůty a v tomto směru informuje spotřebitele o jeho právu na odstoupení jak podle NOZ, tak podle energetického zákona.

Z pohledu spotřebitele je asi tento postup ideální, neboť spotřebitel může využít tu lhůtu, která je pro něj výhodnější, což je v praxi obvykle lhůta dle energetického zákona.

Resumé

- Lhůta k odstoupení od spotřebitelských smluv o dodávkách energií uzavřených distančním

způsobem nebo mimo obchodní prostory dle § 1829 NOZ běží ode dne uzavření takové smlouvy, nikoliv od uskutečnění první dodávky energie.

- Spotřebitel může odstoupit od spotřebitelských smluv o dodávce energií uzavřených mimo obchodní prostory, jak podle energetického zákona, tj. ve lhůtě 5 dnů před zahájením dodávky, tak dle NOZ, tj. ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření smlouvy.

Mgr. Tomáš Palla,

vedoucí osobní poradny Praha

Sdružení obrany spotřebitelů - Asociace

-----
[1] Vybrané otázky ohledně poskytování dodávek energií dle NOZ, Mgr. Tomáš Liškutín, k dispozici >>> [zde](#).

[2] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES

[3] viz čl. 4 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES

[4] zákon č. [458/2000](#) Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)

- [AI omnibus](#)